

อุโบสถศีล

หลวงพ่ocha สุภัทโท

พากันตั้งใจฟัง ให้โอกาสแก่ผู้แสดงธรรมและให้โอกาสแก่จิตใจของเจ้าของเพื่อบรรลุถึงธรรมะ วันนี้เป็นวันปณรสี คือเป็นวันที่ ๑๕ ค่ำแห่งปักข์ เป็นวันที่ชาวพุทธเราทั้งหลายมาชุมนุมในศาลาโรงธรรมที่นี่ และพร้อมวันนี้ อาตมามีโอกาสจะมาเยี่ยมเยียนพวกราชชาวนาคิษยนาคิษย์ทั้งหลาย มีพระศาสดาเป็นประธานในสำนักนี้ ได้มาพักอยู่ที่นี่ประมาณสองคืน กลางคืนมาก็เลยอบรมพระ ภิกษุสามเณรพอสมควรตามกำลัง

วันนี้โยมทุกคนแล้วแต่คนจะตั้งใจทำอุโบสถศีล ธรรมดาทุกๆวันเรารักษาศีล ๘ ประการ เป็นวันอุโบสถศีล วันหนึ่งคืนหนึ่ง อันนั้นเป็นประเพณีที่เราทำมา เป็นระเบียบกฎอันหนึ่งที่ตั้งขึ้นเฉพาะผู้ที่รักษาอุโบสถศีล ดังนั้นวันนี้อาตมาจะพลิกความรู้และความเห็นในวันอุโบสถศีลนี้ วันอุโบสถวันนี้โดยธรรมดาแล้วก็พระประกาศศีล โยมทั้งหลายก็ว่าไปตาม เรียกว่าสมาทานวิรัติ

การที่เราจะรักษาศีลนั้นมี ๓ ประการ หนึ่ง เราจะขอ
สมาทานกับพระภิกษุ **สมาทานวิรัติ**อันหนึ่ง **สัมปตตวิรัติ**
อันหนึ่ง เรางดเว้นด้วยตนเอง เรารู้ว่าปาณา อทินนา กาเม มุสา
สุรา ตลอดไปถึงอุโบสถศีล เรารู้แล้ว เราก็ละเอง ไม่ต้องไป
สมาทานกับใคร อันนี้ก็เป็นศีลประการหนึ่ง ประการที่สามเป็น
สมุทฺเททวิรัติ เป็นศีลของพระอริยเจ้า เป็นศีลที่ว่ากำหนด
ละเลย ตั้งไว้ในใจเด็ดขาดว่าอะไรเราก็จะเลิกมัน อันนี้จะไปเลย
เด็ดขาดไม่ต้องสมาทานกับใคร อันนี้เป็นศีลพระอริยเจ้า สมุท
เทท ตัดขาดไป ผู้นี้มีสติคุ้มครองจิตแล้วเสมออยู่ว่าอยู่ด้วย
ตนเองตลอดกาล ตลอดเวลา ศีลมีทางที่เกิดขึ้นได้ดังนี้
สัมปตตวิรัติ สมาทานวิรัติ สมุทฺเททวิรัติ สมาทานวิรัติก็คือว่า
ตามพระไป สัมปตตวิรัติ งดเว้นด้วยตนเอง ไม่ต้องสมาทานกับ
ใคร คือเรารู้แล้วว่าไอ้สัตว์ที่ไม่ควรฆ่า เราก็ไม่ฆ่า ไม่เบียดเบียน
ไม่ต้องไปถามใคร รู้แล้ว ไม่ต้องทำ สมุทฺเททวิรัติ ขึ้นชื่อว่า
บาปนะ จันเล็กเลย ตลอดชีวิตไปเลย ขึ้นชื่อว่ามันเป็นบาปเป็น

กรรมทางกาย ทางวาจาหละฉันท์ก็เลิกแต่วันนี้ เรียบร้อย นี่
เรียกว่าสมุทฺตเจตวิริติ ตัดขาดไปเลย

ที่นี้ทั้งสามประการนี้เป็นพื้นฐานของพระนิพพานทั้งนั้น
สมาทานวิริติก็เป็นพื้นฐานของพระนิพพานได้ สัมปัตตวิริติก็เป็น
พื้นฐานของพระนิพพานได้ สมุทฺตเจตวิริติก็ได้ อันนี้อุบาสก
อุบาสิกาเราทั้งหลายบางทีก็ข้องใจ ศิลนี้จะคิดว่าจะไปเรียนกับ
พระอยู่ทุกเวลา ใครอยากจะได้ศิลป ต้องไปอาราธนา มะยัง ภัน
เต ติสระระณณะ สหะปัญจะ สีลานิ ยาจามะ คิดว่าอย่างนี้จึงจะ
ได้ศิลป จึงจะเป็นศิลป นอกจากนี้ไปเราก็ไม่มีพระ ไม่รู้ว่าจะไปรับ
ศิลปที่ไหน บางทีก็จนตายเลย จนเพราะความโง่ของเราเอง เรา
รู้ว่ากินสุรามันบาป เราก็เลิกเอาเท่านั้นเองแหละ ไม่ต้องไปถาม
ใครแล้ว เราได้แล้ว มันก็ไม่มาเหมือนกัน มันก็ไม่มา มันก็ผิดอัน
ศิลปบริสุทธิอยู่แล้ว ศิลเดิมเป็นอย่างนี้ จะไปสมาทานกับคนอื่น
นั้นก็เรียกว่าเรายังไม่รู้จักศิลป ท่านก็บอกไป ท่านก็ว่าไปก่อน
บอกไป เรียกว่าประกาศศิลป ขนาดนั้นก็ยังไม่รู้หละ

ศีลนี้ถ้าพูดรวมแล้วมันเป็นพื้นฐานของธรรมะ ถ้าไม่มีศีล
เนี่ย ธรรมะเกิดขึ้นไม่ได้ เหมือนกับพ่อแม่ไม่มีลูกเกิดขึ้นที่ไหน
ไม่ได้ ลูกเกิดไม่ได้ ฉะนั้นศีลเนี่ยจึงเป็นพ่อแม่ของธรรมะ ธรรมะ
เกิดขึ้นได้เพราะคนมีศีล คนรักษาศีล คนบริสุทธิ์ผ่องใสสะอาด
ฉะนั้นบรรดาที่คนเราทั้งหลายนั้นจึงพากันสมาทานศีล ใจความ
เป็นจริงนั้น สมาทานศีลนั้นเมื่อไรก็ได้ เมื่อไรก็ได้ อาตมายังถูก
ลูกศิษย์ชาวยุโรปถามอยู่ว่า เอ๊ะ ใจคนไทยเนี่ย พระไทยเนี่ย
ปฏิบัติพุทธศาสนาเนี่ย ทำไมทำไมไม่เหมือนกัน เข้าพรรษาแล้วก็
ปฏิบัติอย่างหนึ่งก็มี ออกพรรษาแล้วก็ปฏิบัติอย่างหนึ่งก็มี ทำไม
ถึงทำอย่างนั้น ออกพรรษากับเข้าพรรษาทำไปเรื่อย ๆ ไม่ได้เหว
บางคนคนไทยเข้าพรรษาก็อด ไม่ต้องกินเหล้า นั้น ออกพรรษา
ไม่ทันไร ใจ้ย หาขวดเหล้ามาเรียงกันไป กินจนหัวราน้ำเลย
ทำไมคนไทยถึงทำอย่างนั้น

อาตมาเลยตอบว่า เค้าเป็นบ้า พวกนั้นเค้าเป็นบ้า พวกผีบ้า
แต่ก็ดี มันไม่บ้าตลอดกาล มันบ้าชั่วคราว ในพรรษามันหาย
บ้า ยังดีอยู่ ออกพรรษาหละเป็นบ้า ดีกว่าคนเป็นบ้าตลอด

เข้าพรรษาก็เป็นบ้า ออกพรรษาก็เป็นบ้า ดีกว่าคนฝูงนั้นอยู่
ครึ่งหนึ่ง ไม่รู้จะตอบยังงี้เค้า เค้าว่าออกพรรษาทำไมได้...ได้
ทำไมไม่ทำ ออกพรรษาแล้ว ทำไมทำงั้น คือเว้นข้อวัตรปฏิบัติ
เพื่อคนที่มีโอกาสน้อย โอกาสน้อย ศรัทธาแน่น กำลังไม่พอ
ดีกว่าจะไม่ทำ เช่นว่า (ขโมย)ของกันนี้มันบาป ในพรรษามากก็
หยุดซะ อย่ามีขโมยเลย ก็ยังดีกว่า ดีกว่ามีขโมยทั้งพรรษา ออก
พรรษา มีขโมยอยู่ตลอดเวลา นั้นร้ายกว่า ให้เค้าหยุดการขโมย
ซะในพรรษานั้น ก็ยังดีอยู่ครึ่งหนึ่ง คนละ ๕๐% เรียกว่าบรรเทา
เท่านั้นนะ

ในทางที่ดีแล้ว การสร้างความดีแล้ว ไม่ว่าจะออกพรรษาแล้ว
ไม่ว่าจะเข้าพรรษาแล้ว เราก็จะพยายามสร้างความดีอยู่อย่าง
นั้น เหมือนกับเรากินข้าวนะ ในพรรษามากก็หยุดซะ ไม่ต้องกิน
มัน เอาจัณฑ์ ออกพรรษามาถึงกินอย่างนั้นเหอะ มันก็ดีแบบหนึ่ง
เปลืองข้าวครึ่งหนึ่งถ้าเราทำได้อย่างนั้น การทำความดีก็ต้อง
เป็นอย่างนั้น นี่ก็เลยบัญญัติที่เรียกว่าไอ้คนที่ว่าไม่ได้มาก ให้ได้
ซักครึ่งหนึ่งอย่างนี้ คนมันก็ง่ายๆ เอาทางง่ายมันซะ ก็ดีไปอย่าง

หนึ่ง ก็เหมือนเราภาวนาแหละ ภาวนาทำใจรู้มัย นิ่งภาวนา
ได้มัย...ได้ ยืนภาวนาได้มัย...ได้ นอนภาวนาได้มัย...ได้ คน
ร้อยนั่งมันก็นอนภาวนากันหมด ลักษณะการนอนภาวนามัน
สบายนี้ ยืนจะมีก็คน มันลำบากนี้ ยังไงก็เป็นสมาธินอนกัน
สบายกว่า คนเรามันถึงเกียจทนอย่างนั้น

อันนี้แหละวันพระ ศิลปินมันจะเป็นพื้นฐาน ถ้าหากออกพรรษา
ก็ดี เข้าพรรษาก็ดี ถ้าคนเราขาดศีลอยู่เมื่อไหร่ นั่น ก็เป็นคนไม่
พอคน เป็นคนครึ่งหนึ่ง หรือไม่ถึงครึ่ง เพราะว่าศีลนะเป็น
คุณสมบัติของมนุษย์ ถ้าหากว่า คนเราปราศจากศีลแม้วันหนึ่ง
ก็เป็นคนไม่สมบูรณ์วันหนึ่ง ปราศจากศีลปีหนึ่งก็เป็นคนไม่
สมบูรณ์ปีหนึ่ง ถ้าเป็นคนมีศีลบริสุทธิ์ดีแล้ว เป็นคนสมบูรณ์ พอ
คน มันพอคน ถ้าคนไม่พอคน มันก็คนกึ่งๆกลางๆ คนครึ่งๆ
กลางๆ ก็คือคนไม่เต็มพื้นที่ของคนนั้นแหละ ไม่เต็มคน เพราะว่า
ศีลนี้เป็นคุณสมบัติของมนุษย์ อย่างน้อยก็เรียกว่า ถ้าโยม
แม่บ้าน พ่อบ้านมีศีลกัน ก็เป็นคนสมบูรณ์ ไม่ต้องทะเลาะกัน
ถ้าศีลไม่ค่อยมี เอาเหอะ ไม่วันใดวันหนึ่งต้องทะเลาะกัน หรือ

อย่างใดอย่างหนึ่งจนได้หละ เกิดเหตุขึ้นมาเมื่อไหร่ล่ะนะ ขาด
ศีลแล้ว คือคนไม่สมบูรณ์ พุทไม่รู้เรื่องกันเลย ผู้หญิงก็พุทไม่รู้
เรื่อง ผู้ชายก็พุทไม่รู้เรื่อง ผู้หญิงทะเลาะเบาะแว้งกันไป นั่นคือ
คนขาดจากศีล

ดังนั้นศีลนี้จึงเรียกว่า เป็นคุณสมบัติของคน ถ้าคนไม่มีศีล
เท่าไรเป็นต้น ก็เรียกว่าเป็นคนพร่องจากคน ไม่สมบูรณ์ ดังนั้น
ศีลจึงจัดเป็นพ่อเป็นแม่ของธรรมะ ธรรมะที่จะเกิดขึ้นมาได้ ก็
เพราะศีลเป็นพ่อเป็นแม่ ธรรมะเศร้าหมอง ศีลก็เศร้าหมอง ศีล
เศร้าหมอง ธรรมะก็เศร้าหมอง มันเป็นอย่างนี้ ฉะนั้นจึงพุท
อยู่เสมอว่าให้โยมพากันรักษาศีล ใ้ตามความเป็นจริงนี้
ศีลนี้ให้มียู่ตลอดเวลาอันหละดีมากที่สุดหละ ให้มีสติอยู่
คุ้มครองตัวอยู่ รักษาตัวอยู่ สังวรอยู่ สำรวมอยู่อย่างนี้

บางคนเข้าใจว่าถ้าไม่ได้สมาทานกับพระแล้ว แล้วก็คงจะ
ไม่ได้ศีลละมัง ต้องหาพระจนได้หละ ต้องไปกราบลง หาพระ ไป
เรียนกับพระ ให้พระบอก ให้เข้าใจกันใหม่ วันนี้อาตมาไม่ต้อง
บอกหรอก เทศน์บอกเอา สมาทานวิรติวันนี้ให้ขาดโรขึ้นมา

ธรรมาสน์ ก็ว่า นโมตัสสะให้ด้วย โยมก็ว่าไปตามหมดทุกคนเลย
เรียกว่าสมาทานวิริติ อันนั้นก็เป็นศีลอันหนึ่ง แต่ว่าทำไปเรื่อย ๆ
โยมก็คงไม่เข้าใจ อีกวันหนึ่ง ชาคโรจะขึ้นธรรมาสน์เฉย...ไม่
ต้องให้ศีลโยม โยมก็ว่าชาคโรเป็นอะไรน้อวันนี้ น้อ โกรธให้
โยมมั่งนี่ ทำไมไม่ให้ศีลโยมซะแล้ว เป็นอะไรน้อ ไม่รู้ละ แน่ะ เรา
คิดว่าถ้าชาคโรไม่บอกศีล เราก็ใจไม่สบาย นี่กว่าท่านชาคโรเป็น
อะไรก็ไม่รู้ หรือว่าเป็นโรคประสาทก็ไม่รู้ นี่ไม่ค่อยพูดกับโยมเลย
นี่คิดท้อ ๆ ไป ถ้าหากว่าวันใดที่ท่านขึ้นมานั่งเฉย เทศน์มาก็แล้ว
ไป วันนี้เราตั้งใจมาแต่บ้าน รู้จักแล้วศีลเราจะต้องรักษา วันหนึ่ง
คืนหนึ่งก็ได้ หรือหลาย ๆ วันหลาย ๆ คืนก็ได้ สัมปัตตวิริติ อย่าไป
ติด พวกเราทั้งหลายอย่าไปติดแบบ อย่าไปติดตำรา อย่าไป
หมายถึงครูบาอาจารย์ทั้งหลาย ให้พูดถึงสิ่งที่ว่ามันเป็นธรรม

เหมือนกันกับที่ว่าเราเป็นนักเรียน เราไปเรียนหนังสือใน
โรงเรียน ถ้าเรายังรู้ไม่ได้ เราก็ไปเรียนหนังสือในโรงเรียน อ่านใน
โรงเรียน เขียนในโรงเรียน สอนในโรงเรียน จนกว่าเราสอบป.๔
อ่านได้แล้ว เขียนได้ ทุกอย่างแล้ว เราก็ออกจากโรงเรียนมา เมื่อ

เพื่อนเขียนจดหมายมาหาเราที่บ้าน เราก็อ่านที่บ้านเลย ไม่ต้อง
ถือมาอ่านในโรงเรียนหรอก เขาส่งให้เรา อยู่ถนนหนทางเราก็
อ่าน ถ้าเรารู้ได้หนังสือ เราก็อ่านตรงไหนก็รู้ว่าเค้าว่าอะไร เค้า
ทำอะไร ไม่ต้องถือจดหมายวิ่งมาอ่านโรงเรียนหรอก เมื่อจะ
เขียนจดหมายเป็นต้น ก็เขียนไปเลย อยู่ถนนหนทางนั้นก็เขียน
ได้ อยู่ในบ้านเราก็เขียนส่งไปได้ เพราะเราเขียนได้แล้ว ไม่
จำเป็นจะถือกระดาษปากกามาเขียนอยู่ในโรงเรียน อันนี้ก็
เหมือนกันฉันนั้น อันนี้เราก็ไม่ต้องไปว่าตามกับพระ เพราะเรา
รู้ข้อปฏิบัติมาแล้ว ท่านสอนให้เราก็เอา เราก็ฟัง เป็นศีลทั้งนั้น อัน
นี้เราจะไม่ยึดมั่นถือมั่นตำรับตำราจนเกินไป

อาตมาเคยไปเมืองลาว ก่อนที่เมืองลาวเป็นอิสระอยู่นะ ไป
อ่าน ไปเทศน์ให้เค้าฟัง ขึ้นธรรมาสน์อาตมาก็เทศน์เลย ให้อั้เค้าก็
สงสัย เอ้ พระองค์นี้ทำไมเทศน์ไม่มีปี่ หนังสืออะไรนะ ตำราเค้า
เรียกว่าปี่ เอ้ บางคนเค้าก็สะกิดกันว่า เอ้ เทศน์กันเหมือนพูด
ไปเฉยๆเว้ย เค้าไม่ควรจะเชื่อได้ เทศน์ไม่มีหลักฐาน ธรรมดาเค้า
ต้องยกปี่ใหญ่ๆ อ่าน เค้าเตรียมใจเค้า เค้าว่าเทศน์มีที่ฟัง มี

หลักฐาน มีปี่มิตำรา นี่คือมันติดชะจนเกินไป ติดชะจนเกินไป
อะไรที่เราจำได้แล้ว เราเข้าใจแล้ว เราก็พูดไปเลย ก็ยังไม่พอใจ

นี่แหละพุทธศาสนาของเรานั้น การเรียนหนังสือนั้นเพื่อให้
เข้าใจ การอ่านหนังสือเพื่อให้เข้าใจ เมื่อเราเข้าใจแล้ว เราก็
ขว้างหนังสือเข้าป่าเลย พูดเลย คุณจะไปไหน...ผมจะกลับบ้าน
ผม ไม่ต้องเอาหนังสือมาอ่านว่า “ผมจะกลับบ้านผม” เรารู้เราจะ
ไปบ้าน เราไม่ต้องอ่านหนังสือหรอก “ผมจะกลับบ้านผม” ไปทำไม
..ไปเยี่ยมคนโน้น แล้วก็พูดไปเลย ไม่จำเป็นจะต้องเอาหนังสือ
ไปกางอ่านทั้งนั้นนะ จิบหายเท่านั้นแหละ ทำไง นี่คือมันติดชะ
จนเกินไปชะ เรารู้ความหมายแล้ว เราก็พูดกันไปเลย นี่ก็เรียกว่า
ไ้ความจำได้หมายรู้เราเนียในใจเราก็พูดไปอันนี้ อันนี้ไม่ติด
แบบ ไม่ติดตำรา อันนั้นมันเมืองลาว จะไปอะไรก็ช่างมันเถอะ
ต้องถือปี่ไป เทศน์ตามปี่ เทศน์ตามตำรา เทศน์ไป เค้าจึงเชื่อ
แน่นว่า เค้าแน่ใจว่าเค้าได้ฟังธรรมะ อาศัยปี่ใหญ่ๆ ไม่รู้ว่าใคร
เขียนก็ไมรู้ ไ้คนที่เขียนนะเข้าใจผิดหรือเข้าใจถูกก็ไมรู้ นั่นเค้า
เชื่อกันอย่างนั้น นั่นก็เหมือนกันนะ นั่นก็ติดแบบ ติดตำรา ถ้ามี

พระท่านไปอธิบายธรรมะให้ฟังโดยพิสดาร โดยปากเปล่านั้นก็
ไม่ค่อยเลื่อมใส ว่าเทศน์ไม่มีตำรา เทศน์เอาแต่ความเห็นของตัวเอง
ไปอย่างนั้น อันนี้มันติดถึงขนาดนั้น

ไอ้พวกเราทั้งหลายนั้น ซึ่งเป็นนักศึกษาพุทธศาสนาหลายปี
มานานแล้ว ไม่ควรที่จะไปติดอยู่อย่างนั้น ดูเหตุผลที่ว่า ไอ้คำที่
ท่านพูดขึ้นนั้น วาทะที่ท่านทำนั้น มันมีเหตุผลหรือเปล่าอย่างนี้
เป็นต้น ให้เราพิจารณาให้ดี อย่าไปติดแบบติดตำรา ถ้าเรา
เข้าใจแล้ว ธรรมะนั้นไม่มีหลาย มันมีอันเดียว มันมีอันเดียว ถ้า
เราพูดขึ้นเช่นนี้ มันก็อันเดียว คนอื่นพูดที่ไหนมันก็อันเดียวกัน
ทั้งนั้น เมื่อเรารู้แล้ว มันก็รู้จักธรรมะในตัวเอง ไม่ต้องเลือกแบบ
เลือกตำรา ทำตำราขึ้นเพื่ออ่านให้เข้าใจ เพื่อเรียนให้เข้าใจแล้ว
ก็พอแล้ว มีแต่หลักการจะปฏิบัติต่อไปเท่านั้น อันนี้เมืองไทยเรา
เป็นต้น ติดแบบติดตำรา มาตลอดทุกวันนี้ ติดจนกว่าที่ว่าท่าน
เทศน์อธิบายปากเปล่าให้ฟัง บางทีลูกไปเลย กลัวมันจะผิดไป

ในสมัยที่รุ่นหลังอาตมามานั้นนะ เทศน์เนี่ยก็ยาก ท่านไม่ให้
ค่อยให้เทศน์ เทศน์อริยสัจ ๔ ไม่ได้ เทศน์ ทุกข์ เทศน์สมุทัย

นิโรธ มรรค เทศน์ไม่ได้ ไล่เลย พระองค์ใดเทศน์ “เอ๋ย นั่นธรรมะ
พระอริยเจ้า เอามาเทศน์ทำไม มรรคผลนิพพานอย่าเอาไปเทศน์
เลย บาป อันนั้นคำเทศน์ของพระอริยเจ้า มรรค ๔ ผล ๔
นิพพาน ๑ เนี่ย อย่าเอามาพูดเลย ไม่ใช่เรื่องของเรา เรื่องของ
เราเป็นแต่ผู้ฟัง อย่าเอามาพูด สูงไป” อย่างนี้แหละ กักขังกันไว้
ที่นี่ ไม่บรรลุมรรคที่พระพุทธเจ้าท่านสอนไว้ เราก็เหมือนกัน
ทุกคน อย่าให้เข้าใจอย่างนั้น

นี่เรียกว่าศีล ศีลนี้คือตัด หรือแปลว่าตัดเลย (นาทีที่ 47.10-
47.15 ท่านเทศน์สำเนียงอีสาน) ที่ว่าศีลก็ได้ ที่ว่าตัดก็ได้ให้มัน
ขาดออกจากความชั่วทั้งหลาย ศีลหรือแปลว่าหิน มันเป็นของ
หนัก ไม่เป็นของเบา ทิ้งลงน้ำมันก็จมดิ่งลงไป เป็นของหนักแน่น
ถ้าเรามีศีลคือเราไม่มีโทษทางกาย ไม่มีโทษทางใจ ไม่มีโทษทาง
วาจา เราก็พูดได้ถนัดเลย เราพูดได้ถนัดเลย พูดตรงไปตรงมา
เลย ไม่กลัว ไม่เกรง เป็นผู้อาจหาญ กล้าพูดกล้าทำในทางที่ถูก
ไม่เกรง ไม่หวาด ไม่กลัวใครทั้งนั้นนะ นี่แหละศีลจึงเป็นผู้องอาจ
ในที่ประชุมชน หรือว่าจะตายก็องอาจ เราไม่ทำความชั่ว เมื่อเรา

ทำแล้ว เราก็ละแล้ว เลิกแล้วก็ไม่มีอะไร ใจเราก็สบาย ของเราจ
รู้จักอันตรายทั้งหลายแล้ว ก็ว่าโทษอะไรเราไม่มี ไม่หัดทานต่อ
อันตรายทั้งหลายนี้

ฉะนั้นศีลนี้จึงได้เป็นพื้นฐานของธรรมะ เป็นพื้นฐานของ
สมาธิ เป็นพื้นฐานของปัญญา ถ้าปัญญาเกิดในที่ที่มีศีลก็เรียกว่า
เป็นสุปัญญา เกิดในสิ่งที่ไม่มีศีลนั้น ไม่เป็นพื้น ก็เป็นปัญญา แต่
เป็นทุปัญญา ปัญญามันสุปัญญา ก็คือปัญญามันดี ทุปัญญาก็
ปัญญามันชั่ว ปัญญาในทางพุทธศาสนาคือปัญญาที่ดี มี
สมุฏฐานอันเกิดมาจากศีล เกิดจากความบริสุทธิ์เป็นต้น อันนี้
แหละเป็นบ่อเกิดของบุญกุศลอันหนึ่ง ที่ท่านจัดได้ว่า ไม่กระทำ
บาปทั้งหลายทั้งปวงนั้น ด้วยกายวาจา นั้น ท่านจัดเป็นหัวใจ
พระพุทธศาสนา เป็นหลักของพุทธศาสนา เป็นหัวใจพุทธ
ศาสนา นี่ หัวใจพุทธศาสนา

เมื่อหากว่าจิต กาย หรือวาจาของเราไม่มีโทษ ใจเราก็เย็น
ลง ใจเราก็เย็น เย็นลงก็ทำสมาธิก็เกิดง่าย จิตก็เป็นบุญ จิตก็
เป็นกุศล เพราะไม่มีเรื่องราวอะไรต่างๆเป็นพื้น นั้นเรียกว่ามัน

เป็นไฉพจน์ของสมาธิ สมาธิมันก็เกิดขึ้น สมาธิคือความตั้งใจมั่น
เมื่อความตั้งใจมั่นมีขึ้น มันก็เป็นไฉพจน์ให้เกิดปัญญา ปัญญา
คือความรู้แจ้งแทงตลอด อะไรทั้งหลายทั้งปวงนั้น รู้จักเหตุผล
รู้จักถูกเป็นถูก รู้จักผิดเป็นผิด อันนี้ก็เหมือนกันที่คนไม่มีปัญญา
นะ ที่ว่าเทศน์หนังสือที่ไม่มีตำรายกขึ้นมาก็เรียกว่ามันผิด นี่คือ
หมดปัญญา แต่ว่าปัญญาสากล ไม่ใช่ปัญญามันดี เรียกว่าการ
ประพฤตินิปฏิบัติของเราทั้งนั้น เรียกว่าศีล สมาธิ เรียกว่าปัญญา
อยู่ตรงนี้

ฉะนั้นเมื่อเราทำทั้งหลายรู้แล้ว เมื่อไรจะเป็นวันพระ
หรือไม่เป็นวันพระก็ตาม หาโอกาสอยู่ในบ้านเรา วันนี้หรือใน
ขณะนี้ ฉันเห็นอยู่เดี๋ยวนี้ อันนี้เห็นของที่จะควรขโมย ฉันก็ไม่เอา
แล้ว เลิก นี่ เป็นศีลขึ้นมาแล้ว นี่สัตว์ควรจะฆ่ามัน ฉันก็ไม่เอา
หละวันนี้ เลิกมัน มันก็เป็นศีลอยู่เดี๋ยวนั้น ง่ายๆอย่างนี้ ศีลมัน
เป็นอย่างนี้ ให้อะไรนี้ให้คนที่ขโมย ก็ไม่ขโมยวันนี้ เลิก กินเหล้า สิ่ง
ที่มีนเมามันผิดศีล เอ้า ฉันจะไม่กินแล้ววันนี้ เลิก มันก็เป็นศีลอยู่
แล้ว อันนั้นมันเป็นสัมปัตตวิริติ ที่เราเดินผ่านมา นั่งรถผ่านมา มี

แต่ผ่านฝูงศีลมาทั้งนั้นแหละ แต่ญาติโยมทั้งหลายไม่รู้จักศีล ก็นึก
ว่าศีลอยู่ในชาคโร ชาคโรท่านจะมีศีลอะไรให้เรา ท่านก็อยู่ของ
ท่าน

ให้เข้าใจว่าศีลมันอยู่ทุกทิศทุกทาง เมื่อเราตั้งใจรักษาขึ้น
มันก็เป็นศีลขึ้นเดี๋ยวนี้ เจตนาเป็นศีลขึ้นอยู่เดี๋ยวนี้ มันก็เป็นอยู่
เดี๋ยวนี้ ให้เข้าใจซะอย่างนั้น อย่างนี้เราจะมีปัญญากว้างขวาง
ไม่จำเป็นที่เราจะต้องมาไปหาพระ แล้วก็ไปกราบพระ แล้วก็ไป
สมาทานศีลกับพระ นี่ผู้รู้แล้วจะต้องง่าย การประพฤติก็ง่ายขึ้น
การปฏิบัติมันก็ง่ายขึ้นถ้าเรารู้จักหละ ถ้าเราไม่รู้จักก็ลำบาก
หลาย ลำบาก ศีลเราจะเอาเมื่อไร เอาเมื่อเรายังไม่ตาย

อาตมาไปเคยสงสาร เห็นคนฝูงหนึ่ง พ่อตาย เอาใส่ในหีบ
แล้ว นิมนต์พระให้ไปมาติกา คนเป็นก็อาราธนาศีลขึ้น ลูกชายก็
ไปเคาะโลง ปุๆ “พ่อ รับศีลเด้อ แม่รับศีลเด้อ” เฮ้ย ไปบอกคน
ตาย ใครจะมารับศีลอยู่นะ คนตาย นี้อย่าไปโง่ถึงขนาดนี้ อย่า
ไปโง่ถึงขนาดนั้น อย่าไปมงายถึงขนาดนั้น อย่า คนตายแล้วนะ
ตายแล้ว คนตายนั้นรับศีลไม่ได้หรอก คนเป็นถึงจะรับศีลได้ ไม่รู้

เรื่อง คนตายนะมันแล้วไปแล้ว ที่เราทำบุญเพื่อเป็นสนองบุญ
พ่อและแม่ พ่อแม่คนนี้เลี้ยงเรามา เป็นผู้อุปการะเรา เราเกิดมา
นึกถึงบุญคุณของท่าน กตัญญูกตเวทิตะของท่านจึงเกิดการกระทำ
บุญขึ้นมาและอุทิศส่วนกุศลนี้ถึงพ่อแม่ผู้มีอุปการะเรา

นี่อันว่าบุคคลหาได้ยาก ผู้อุปการะเรามาแล้ว บางคนก็เฉย
ชะ จะกตัญญูตอบแทนท่านเวลาใดก็ไม่ อันนี้ผู้ทำแล้วเราก็ทำ
แทน บุคคลผู้รู้จักบุญคุณอย่างนี้มันหาได้ยาก ท่านจึงเรียกว่า
เป็นบุคคลหาได้ยากเท่านั้น อันนี้อย่าไปมกมายถึงขนาดนั้นเลย
ทำซะเมื่อเรามีชีวิตนี้ เจตนาหัง มีเจตนาหิ ไฉ้คนตายมันหมด
เจตนาแล้วหละ ยกคุณพ่อคุณแม่ขึ้น เท่านั้นหละ เป็นตัวอย่าง
แล้วก็ทำบุญ ไม่จำเป็นต้องไปเคาะโลง “พ่อๆ พระจะให้ศีลแล้ว
รับศีลด้วย” มันจะเป็นบ้ากันหมดแล้วนั่น บ้ากันหมดเลย ยังไม่
เท่านั้นอีกนะ เรียกไปนิมนต์พระให้ศีลเลย พระก็เป็นบ้าไป
ด้วยกันเหมือนกัน พระก็ นะโม ตัสสะ ภควะโต ก็เจียบ ไฉ้คน
เป็นๆไม่ต้องพูดหรือในเวลานั้น ไม่ใช่ให้ศีลคนเป็น ให้ศีลคน
ตาย ก็ให้หลวงตาเล่นกับผีนั่นแหละ พุทัง สรณัง คัจฉามิ ก็

เจียบ ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ ก็เจียบ คนตายไม่รู้เรื่อง พระก็เป็น
บ้า ให้ศีลคนตาย เจียบ ปาณา ก็เจียบ อทินนา ก็เจียบ อะไรก็
เจียบๆทั้งนั้นแหละ สี่เลนะสุขติงยันติ ก็เจียบ เลยเจียบไปเลย คือ
เข้าใจผิด ประชาชนทั้งหลาย พวกเราเจียบๆซะ ให้พ่อรับศีล พ่อ
ที่ตายอยู่ในหีบนั้น เป็นบ้ากันหมดทั้งเมืองเลย อันนั้นอย่าไปม
งายถึงขนาดนั้น ให้เข้าใจซะอย่างนั้น

ศีลไม่ใช่เป็นของยาก ศีลก็หมายความว่าไ้การละความชั่ว
เท่านั้นแหละ ความชั่วจะเกิดขึ้นทางไหน เกิดขึ้นทางกายของเรา
ทางวาจาของเราเนี้ ทางใจของเราเนี้ เท่านั้นแหละมันจะผิดพลาด
เกิดที่นี้ เราไปที่ไหนก็เอาไปด้วย กายก็มาวันนี้ ไ้มั้ย ใจก็มาวันนี้
วาก็มาวันนี้ โทษมันจะเกิด ก็เกิดขึ้นมาทางกาย ทางวาจา ใจนี้
นี่คือแหล่งที่จะปฏิบัติ ข้อปฏิบัติมีอยู่แล้ว อย่าไปจนมันเลย ดี
มันก็ดีขึ้นตรงนี้ พุทธก็ดีขึ้นตรงที่ปากเราเนี้ พุทธไม่ดีก็ไม่ดีขึ้นที่
วาจาเนี้ ทั้งกายทั้งวาจานี้มันมีอยู่แล้ว ไม่ต้องอดที่จะต้องปฏิบัติ
ฉะนั้นเมื่อพูดถึงความเป็นจริงแหละ ปฏิบัติง่ายๆ คือข้อปฏิบัติมัน

ง่าย มันยากที่เราจะต้องปฏิบัติมันแหละ ให้เข้าใจซะอย่างนั้น
ให้เข้าใจธรรมะอย่างนี้เราเองง่าย ไม่ลำบาก

วันนี้ก็เหมือนกัน วันนี้ใครจะรักษาอุโบสถศีลก็รักษาสี รักษา
อุโบสถศีล รักษากาย รักษาวาจาของเราเนียให้สงบ มานี้ภาวนา
ให้มีสติคุ้มครองเสมอ จะพูดอะไรก็ให้มีสติตั้ง พูดในทางที่ดี ที่
ชอบ เป็นประโยชน์ตน เป็นประโยชน์คนอื่นเท่านั้น วันนี้เลิก
ในทางฆราวาส พูดอะไรต่าง ๆ นานาที่เรื่องที่ไม่ดี ไม่ชอบธรรมะ
ไม่เอามาพูด อยู่ในความสงบวันนี้ วันหนึ่งกับคืนหนึ่ง ท่านจัด
เรียกว่าอยู่อุโบสถ อยู่อุโบสถศีล แต่ว่ามันยากนะ ปากมันเคย
พูดมันอยากพูดนะ ตามันเคยเห็นมันก็อยากเห็นนะ มันดินอยู่
มันแหละ ไม่ค่อยสบายแหละ เย็นๆมาหรืออะไรมามันก็นั่งสมาธิ
หรือเจียบในกลางวันมานั่งสมาธิอย่างนี้ก็ได้ อย่าคุยกันไปเรื่อง
อื่น

วันนี้แปลว่าทำจิตใจให้มันสงบ รักษาศีล เป็นศีล แล้วก็เป็น
สมาธิ แล้วก็เป็นปัญญา ทำไปอย่างนี้ให้มีความหมายอย่างนี้
บางคนไม่รู้จักนะ มาเข้าวัดตั้งแต่เป็นวัดป่ามาจนเป็นวัดบุดเนี่ย

อยู่ไปนานๆ อยู่ไปนานๆ นี่กว่ามันจะดีขึ้น ไม่ได้นะคน บางทีก็
ยิ่งเหลวแหลกไป เหมือนไม้เร้านั้นแหละ มันช่วงยาวๆ ก็เอาซึ่ง
ไปนานๆนี่กว่ามันจะทนทาน แหม มันอ่อนโยนๆไปหมด เราอยู่
ใกล้ๆเหมือนกันนะ นี่กว่าเรามาวัด ก็มาแต่วัดนั้นแหละ แต่
ความเข้าใจในการรักษาศีลนั้นไม่มี มันก็ลำบาก นี่ ศีลมันอยู่ที่
เรา บุญมันอยู่ที่เรา เราสร้างที่กาย วาจา ใจของเราตัวเอง

ที่มา: <https://youtu.be/PuJSWjh7hp0> (เริ่มนาทีที่ 28.05)